

Agata Michnowska*

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
agata.michnowska@amu.edu.pl

O pozycji chrematonomastyki w Skandynawii

Streszczenie. Przedmiotem niniejszego artykułu jest dotychczasowy stan badań nad chrematonimami w krajach nordyckich, tj. Danii, Islandii, Norwegii, Szwecji oraz na Wyspach Owczych. Chrematonomastyka, w przeciwieństwie do antro- i toponomastyki, nie ma jeszcze ugruntowanej pozycji wśród nordyckich onomastów. Autorka przedstawia problemy terminologiczne, z którymi mierzą się nordyccy badacze, próbujący ustalić zakres znaczeniowy szwedzkiego terminu *övriga namn* ('pozostałe nazwy własne'), używanego przez Skandynawów jako określenia chrematonimów. Opisane zostały propozycje dwóch znanych onomastów skandynawskich (K. Leibring oraz B. Pampa) dotyczące wyznaczenia precyzyjnych podkategorii pozostałych nazw własnych, które w dalszej perspektywie miałyby ułatwić prowadzenie bardziej pogłębionych badań nad tą grupą onimów.

Słowa kluczowe: chrematonomastyka, chrematonim, Skandynawia

The position of chrematonomastics in Scandinavia

Summary. The subject of this article is the current state of research on chrematonyms in the Nordic countries, i.e. Denmark, Iceland, Norway, Sweden and the Faroe Islands. Chrematonomastics, unlike anthro- and toponomastics, has not yet established itself among the Nordic onomasticians. The author presents terminological problems faced by Nordic researchers trying to determine the scope of meaning of the Swedish term *övriga namn* ('other proper names'), used by Scandinavians to designate chrematonyms. The proposals of two prominent Scandinavian onomasticians (K. Leibring and B. Pamp) regarding the creation of more precise subcategories of other proper names, which in the long run would facilitate more in-depth research on this group of onyms, are also described.

Keywords: chrematonomastics, chrematonym, Scandinavia

---

* mgr; ul. Wieniawskiego 1, 61-712 Poznań

1. Wstęp

W ostatnich latach chrematonomastyka próbuje ugruntować swoją pozycję, aby być stawianą na równi z „tradycyjnymi” gałęziami onomastyki, jakimi są badane od dziesięcioleci antroponomastyka i toponomastyka. Największe zainteresowanie chrematonimami obserwuje się w Czechach, Rosji, Słowacji oraz przede wszystkim w Polsce. Nie wydaje się przesadą stwierdzenie Artura Gałkowskiego (2011: 22), że „[...] badania polskie nad problemami chrematonimii mają [...] oryginalne osiągnięcia teoretyczno-materiałowe, postrzegane jako kluczowe dla tego zjawiska onomastycznego”. Rzeczywiście, można odnieść wrażenie, że to polscy badacze przodują zarówno w dyskusjach terminologicznych¹, jak i badaniach materiałowych², przyczyniając się tym samym do upowszechnienia tak aktualnego problemu badawczego jak chrematonimy.

Chrematonomastyka zaczyna być dostrzegana także na zachodzie Europy, m.in. w Niemczech³ i we Włoszech⁴. W wielu innych krajach, np. we Francji, Austrii, Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych czy Szwajcarii, chrematonomastyka jest jedynie sygnalizowana przez niewielką grupę badaczy (Gałkowski 2011: 49).

Celem tego artykułu jest dokonanie syntetycznego opracowania skandynawskich prac poświęconych chrematonimom. Analiza dotyczyć będzie badań prowadzonych w pięciu krajach, w których używane są języki nordyckie, tj. Danii, Islandii, Norwegii, Szwecji oraz na pozostających pod zwierzchnictwem duńskim Wyspach Owczych. Co warto podkreślić, onomastyka od dziesięcioleci cieszy się dużym zainteresowaniem wśród skandynawskich badaczy, o czym świadczą szereg publikacji z zakresu antroponimii i toponimii wydawanych każdego roku w Skandynawii⁵. Badania nad rodzimym materiałem onomastycznym są prowadzone w każdym kraju skandynawskim, a do największych ośrodków badawczych zalicza się uniwersytety w Bergen, Kopenhadze i Uppsali.

2. Użycie terminu *chrematonym*

Kluczowe dla tego artykułu pojęcie *chrematonim* (pochodzące od greckich słów *χρήμα*, *χρηματος* [*chréma*, *chréματος*], oznaczających ‘rzecz, przedmiot, towar’) jest używane w wielu językach, m.in. angielskim, czeskim, polskim czy

¹ Por. Breza 1998; Kosyl 2001; Gałkowski 2018; Walczak 2015.

² Por. Borowiak 2022; Jakus-Borkowa 2004; Lech-Kirstein 2011; Mazur 2023; Rutkiewicz-Hanczewska 2021.

³ Barbara Czopek-Kopciuch (2011: 126) podkreśla jednak, że w niemieckiej literaturze częściej niż określenia *chrematonimia* (niem. *Chrematonymie*) używa się terminu *ergonimia* (niem. *Ergonymie*).

⁴ Jak podaje Gałkowski (2011: 46–47), określenie *chrematonim* (wł. *crematonimo*) stosunkowo niedawno weszło do użycia, głównie dzięki działalności słowiańskich badaczy. Badania włoskich onomastów, podobnie jak i niemieckich, są skoncentrowane na nazwach związanych z handlem i gospodarką.

⁵ Wykaz najnowszych nordyckich publikacji z zakresu onomastyki można znaleźć na stronie internetowej organizacji NORNA, <https://www.norna.org/nya-publikationer> (dostęp: 6.12.2023).

słowackim. Termin ten można znaleźć na stronie internetowej międzynarodowej organizacji zrzeszającej badaczy nazw własnych – ICOS, w zakładce *Onomastic terminology*⁶. Co ciekawe, w glosariuszu „Key onomastic terms”, opracowanym przez specjalną grupę ds. terminologii (ang. *Terminology Group ICOS*), nie podano definicji *chrematonimu*. Termin ten pojawia się jednak w kontekście pojęcia *ergonim* (pol. *ergonim*), wyjaśnianego jako „name of a product or a brand”, po którym dodano informację, że „[t]he term *chrematonym* in some languages is used in this sense, but can also have a broader meaning (i.a. proper names of social events, institutions, organisations...)” (ICOS 2021).

Glosariusz został przetłumaczony na kilka języków europejskich. Jedyńm językiem skandynawskim, który doczekał się swojej wersji, jest szwedzki. Szwedzkojęzyczna lista, opracowana w 2021 roku przez Matsa Wahlberga z Instytutu Języka i Folkloru w Uppsali (szw. *Institutet för språk och folkminnen*), przy udziale Kathariny Leibring oraz Staffana Nyströma, także nie zawiera terminu *chrematonym*⁷. Pojęcie to nie pojawia się również w objaśnieniu ww. *ergonimu*; szwedzcy badacze podają jedynie szwedzki odpowiednik tego terminu, nie precyzując przy tym zakresu znaczeniowego wyrazu, a więc nie tłumacząc objaśnienia podanego przez wspomnianą wcześniej *Terminology Group ICOS*. Inaczej postąpili autorzy polskiej wersji glosariusza, tj. Artur Gałkowski i Urszula Bijak, którzy przy hasle *ergonim* podali pełne tłumaczenie anglojęzycznej definicji, jednocześnie poszerzając ją o używane przez niektórych polskich badaczy bardziej precyzyjne określenia:

ergonim - nazwa własna produktu lub firmy/marki (UWAGA: w tym znaczeniu w wielu językach używa się również terminu **chrematonim** [por. *chrematonim* marketingowy], który może mieć również szersze znaczenie jako nazwa własna zjawiska/zrzeszenia/wydarzenia społecznego, instytucji, organizacji... [por. *chrematonim* społecznościowy oraz *chrematonim* ideacyjny]) (ICOS 2018).

Termin *chrematonym* nie jest zatem odnotowany w szwedzkim tłumaczeniu pojęć kluczowych dla współczesnej onomastyki. Hasło to nie jest także rejestrowane w nordyckich słownikach⁸, również w wariancie dostosowanym do zasad ortografii języków skandynawskich, tj. *krematonym*.

3. Pozostałe nazwy

Brak określenia *chrematonym* zarówno w oficjalnym wykazie terminów onomastycznych, jak i w słownikach jednojęzycznych mogłoby błędnie sugerować, że Skandynawowie nie zauważają nazw innych niż geograficzne

⁶ Lista kluczowych terminów onomastycznych jest dostępna na oficjalnej stronie internetowej ICOS, <https://icosweb.net/publications/onomastic-terminology/> (dostęp: 23.09.2023).

⁷ W kontynentalnych językach skandynawskich, tj. duńskim, norweskim i szwedzkim, podobnie jak w języku angielskim, cząstka *-onim* jest zapisywana jako *-onym*.

⁸ Przeszukane zostały internetowe wersje słowników języka norweskiego NAOB, języka szwedzkiego SAO oraz języka duńskiego DDO.

i osobowe. Prawdą jest jednak, że pierwsze próby podjęcia dyskusji na temat innych nazw własnych miały miejsce już na początku lat 90. ubiegłego wieku. W 1990 roku szwedzki onomasta Hugo Karlsson podczas seminarium poświęconemu nordyckim toponimom wygłosił wykład dotyczący nazw lokomotyw parowych. Pomysł przyjrzenia się bliżej innym kategoriom onimów spodobał się skandynawskim badaczom zrzeszonym w organizacji NORNA⁹ na tyle, że już rok później postanowili oni zorganizować spotkanie poświęcone „pozostałym nazwom własnym”¹⁰ (szw. *övriga namn*¹¹). Sympozjum, zatytułowane po prostu „Övriga namn: NORNA:s nittonde symposium” (pol. Pozostałe nazwy własne. Dziewiąte sympozjum NORNA), odbyło się w Göteborgu i było jak do tej pory jedynym wydarzeniem w pełni poświęconym skandynawskim nazwom niebędącym określeniami osób lub miejsc. Spotkanie – jak podkreślają redaktorzy tomu pokonferencyjnego Hugo Karlsson, Bo Ralph i Kristinn Jóhannesson – miało na celu

[...] częściowo służyć inwentaryzacji badań, które były i są prowadzone w odniesieniu do takich nazw. Powinna także zaistnieć możliwość inicjowania porównań pomiędzy zasobami nazw różnych kategorii referencyjnych. Szczególnie ważnym powodem zorganizowania sympozjum była chęć pobudzenia bardziej intensywnych i pogłębionych badań naukowych dotyczących tych ważnych i stosunkowo nieprzebadanych kategorii nazw¹² (Jóhannesson i in. 1994: 1).

Sympozjum było podzielone na pięć bloków tematycznych dotyczących teorii nazw własnych; nazw zwierząt domowych; nazw pojazdów i samochodów; nazw statków; nazw przedsiębiorstw¹³. Najistotniejszy, z punktu widzenia opisywanych w tym artykule poglądów skandynawskich badaczy na chrematonimie, był wykład Bengta Pampa pt. *Övriga namn och andra. Ett försök till gruppering av egennamnen* (pol. Pozostałe nazwy i inne. Próba klasyfikacji nazw własnych). Chociaż pierwotnym celem badacza było pogrupowanie jedynie pozostałych nazw własnych, ostatecznie postanowił on uporządkować wiedzę na temat wszystkich klas nazewniczych i zaproponować swój własny podział onimów. Jak podkreślił, „jedynym rozsądnym wyborem [podziału – A.M.] jest posegregowanie propriów według tego, co denotują” (Pamp 1994: 50). W ten sposób wyróżnił sześć klas nazewniczych (Pamp 1994: 50–56):

⁹ NORNA = *Nordiska samarbetskommittén för namnforskning* (pol. Nordycki Komitet Współpracy ds. Onomastyki – tłumaczenie własne); stowarzyszenie nordyckich badaczy nazw własnych.

¹⁰ Wyraz *övrig* tłumaczy się jako ‘pozostały, należący do reszty’ (*Maty słownik szwedzko-polski, polsko-szwedzki* 1983: 349). Jóhannesson, Karlsson i Ralph (1994: 1) tłumaczą decyzję o wyborze właśnie takiego określenia dla omawianej kategorii nazw „brakiem lepszego terminu”.

¹¹ W językach skandynawskich rzadko używa się terminu *onym*. Podstawową jednostką onomastyczną jest *namn* (w duńszczyźnie i norweszczyźnie zapisywane jako *navn*), które w języku ogólnym tłumaczy się po prostu jako ‘imię’ lub ‘nazwa’.

¹² Te i inne cytaty z języków obcych – tłumaczenie własne.

¹³ Kolejno nazwy paneli w języku szwedzkim: *namnteori; husdjurnamn; lok- och bilnamn; fartygsnamn; namn på företag*.

- 1) nazwy osobowe (szw. *personnamn*), do których – powołując się na klasyfikację Bauera¹⁴ (1985: 53, 57) – zaliczył także nazwy mitycznych postaci przypominających ludzi, nazwy partii i organizacji masowych, nazwy stowarzyszeń sportowych i organizacji kulturalnych, nazwy grup artystycznych, nazwy organizacji;
- 2) nazwy zwierząt i roślin (szw. *djur- och växtnamn*), do których włączył także imiona nadawane zwierzętom przez ludzi;
- 3) nazwy miejscowe (szw. *ortnamn*), do których zaliczył „wszystkie nazwy zjawisk w naszym otoczeniu, np. naszym mieście, na naszej ziemi, w naszym układzie planetarnym i wszechświecie”;
- 4) nazwy przedmiotów (szw. *saknamn*), do których należą nazwy konkretnych rzeczy, które nie są nazwami ludzi, zwierząt, roślin lub miejsc, ale prawdopodobnie zostały stworzone przez człowieka, np. nazwy samochodów, samolotów, broni, klejnotów, dzieł sztuki, posągów;
- 5) nazwy wydarzeń historycznych i epok (szw. *händelse- och epoknamn*), do których zaliczone zostały też nazwy klęsk żywiołowych;
- 6) nazwy abstrakcyjne (szw. *abstraktnamn*), które Pamp nazywa „trudnymi do wyznaczenia i przeanalizowania”, zaliczając do nich „zjawiska spowodowane przez człowieka, które mają lub mogą mieć dostrzegalne przejawy w świecie zmysłów, ale które istnieją również w psychice jednej lub większej liczby osób całkiem niezależnie od tych zewnętrznych przejawów”¹⁵, np. tytuły książek, nazwy firm, organizacji, marek, modeli samochodów, udomowionych odmian roślin.

Zaproponowany przez Pampa podział może się wydać zaskakujący. Sam badacz określa go mianem „aspirującego do bycia wyczerpującym”, jednocześnie podkreślając możliwość rozbudowania go w razie potrzeby o nowe kategorie (Pamp 1994: 56). Za największy problem klasyfikacji uznaje wybrane przez siebie kryterium, tj. bazowanie na granicy między abstrakcją a konkretem:

[...] [w]adą jest to, że granica między konkretem a abstrakcją, która odgrywa dużą rolę w kategorii, jest tak trudna do wytyczenia, a to samo słowo w jednych kontekstach należy do jednej kategorii, a w innych do drugiej. [...] Słowa są niejednoznaczne (Pamp 1994: 56).

¹⁴ Gerhard Bauer zaliczył do nazw osobowych także nazwy narodów i grup etnicznych. Pamp wyłączył je jednak ze swojej klasyfikacji, dodając tylko, że wydaje mu się, że „większość nordyckich onomastów zgodziłaby się z nim w tej kwestii” (Pamp 1994: 50).

¹⁵ Cytat w języku oryginalnym: „Dit hör [...] av människan skapade företeelser vilka visserligen har eller kan ha förnimbara manifestationer i sinnevärlden men som också eksisterar i en eller flera personers psyke helt oberoende av dessa yttre manifestationer”.

Najlepszym przykładem propriów trudnych do zaklasyfikowania są nazwy organizacji, które zostały umieszczone przez Pampa zarówno w grupie nazw osobowych, jak i nazw abstrakcyjnych. Jak sam przyznaje, „[...] głębsza analiza może wykazać, że niektóre propria trafiły do niewłaściwej grupy. Na tę zasadę podziału nie mają jednak wpływu nawet dość drastyczne przegrupowania”.

4. Podkategorie pozostałych nazw

Terminu *övriga namn* używa także szwedzka badaczka nazw własnych Katharina Leibring w przygotowanym pod kierunkiem Staffana Nyströma w 2021 roku obszernym opracowaniu *Namn och namnforskning: Ett levande läromedel om ortnamn, personnamn och andra namn* (pol. Nazwy i badania nad nazwami. Żywe narzędzie do nauki o nazwach miejscowych, osobowych i innych), zbierającym dotychczasowe badania nad nazwami własnymi. Badaczka wyróżnia trzy główne grupy propriów, do których zalicza nazwy osobowe (szw. *personnamn*), miejscowe (szw. *ortnamn*) oraz „pozostałe” nazwy (szw. *övriga namn*). Leibring (2021: 247) podkreśla, że używanie akurat tego terminu (wymienne z jego angielskim odpowiednikiem *other names*) wynika wyłącznie z braku innego zbiorczego określenia nazw niebędących nazwami osobowymi lub miejscowymi. Szwedka wyraża swoją dezaprobatę wobec używanego określenia, opiera się ono bowiem na kategoryzacji negatywnej, a więc umieszczeniu w jednej grupie wszystkich onimów, które łączy jedynie to, że nie są ani antroponimami, ani toponimami. Z tego względu Leibring optuje za wprowadzeniem do użycia bardziej precyzyjnych określeń różnych podkategorii „pozostałych nazw”, do których zalicza:

- 1) nazwy zwierząt (szw. *namn på djur*), które mogą zostać poszerzone o nazwy niektórych roślin; grupa ta może być także podzielona dalej według funkcji zwierząt oraz ich relacji z człowiekiem (np. nazwy zwierząt gospodarskich, wyścigowych, domowych);
- 2) nazwy pojazdów, jednostek pływających i środków transportu (szw. *namn på fordon, farkoster och färdmedel*), np. samochodów, statków, samolotów, lokomotyw¹⁶;
- 3) nazwy przedmiotów (szw. *namn på föremål*), np. zabawek, biżuterii, broni, nadawane indywidualnie przez ich właścicieli;
- 4) nazwy zjawisk o charakterze niematerialnym (szw. *namn på immateriella företeelser*), np. nazwy epok, wydarzeń, dzieł sztuki;

¹⁶ Leibring (2021: 254) wyłącza z tej grupy nazwy marek i modeli samochodów (np. *Volvo*), zaliczając je do nazw komercyjnych. Poprzez nazwy samochodów rozumie natomiast określenia nadawane nieoficjalnie poszczególnym autom przez ich właścicieli (Leibring 2021: 256).

- 5) nazwy przedsiębiorstw i marek (szw. *namn på företag och varumärken*), znane też pod nazwą *kommersiella namn* ‘nazwy komercyjne’; nazwy firm, produktów i marek.

Różne podkategorie pozostałych nazw własnych były dotychczas badane w rozmaitym stopniu. Najwięcej nordyckich publikacji dotyczyło nazw zwierząt¹⁷; coraz większą uwagę skupia się także na nazwach środków transportu¹⁸ oraz nazwach komercyjnych¹⁹.

5. Pozostałe z pozostałych?

W 2023 roku ukazała się publikacja po kolejnym sympozjum NORNA zatytułowanym *Namn och gränser* (pol. Nazwy i granice). Tom zawierał artykuł *Rörelser inom onomastikonet i det 21:a seklet* (pol. Ruchy w onomastykonie w XXI wieku), autorstwa wspomnianej już szwedzkiej badaczki Kathariny Leibring. Opracowanie jest odpowiedzią na tekst o bardzo podobnym tytule, tj. *Rörelser inom onomastikonet* (pol. Ruchy w onomastykonie), napisany w 1997 roku przez Thorstena Anderssona. Leibring postanowiła skonfrontować opisane przed ponad 20 laty sposoby przenoszenia nazw własnych z jednej klasy do innej, prezentując przy tym swoje spostrzeżenia na temat czterech²⁰ klas nazewnictwa, tj.:

- 1) nazw osobowych (szw. *personnamn*);
- 2) nazw zwierząt (szw. *djurnamn*);
- 3) nazw komercyjnych (szw. *kommersiella namn*²¹);
- 4) „pozostałych z pozostałych” nazw (szw. *övriga övriga namn*).

Wyłączenie z kategorii „pozostałych nazw własnych” nazw zwierząt i tzw. nazw komercyjnych nie powinno być zaskoczeniem, jeśli weźmiemy pod uwagę, że badaczka zastępuje tak szerokie pojęcie nazwami poszczególnych kategorii. Dziwić może natomiast zakres ostatniej z podkategorii. Jak przyznaje sama Leibring, przyjęta przez nią definicja może wydać się „trochę sztywna i pozbawiona niuansów”²². Badaczka zalicza bowiem do tej grupy

¹⁷ Por. Karbø, Kruken 1995; Leibring 2015; Orseth 2018.

¹⁸ Por. Aldrin 2019; Johannessen 2008; Sigmundsson 1997.

¹⁹ Por. Forsberg 2007; Gustafsson 2021; Leibring 2013.

²⁰ Leibring celowo pominęła w artykule kwestie związane z nazwami miejscowymi (Leibring 2023: 8).

²¹ Badaczka, podobnie jak w swoim wcześniejszym artykule *Övriga namn* (2021), zaliczyła do tej grupy nazwy marek, produktów oraz przedsiębiorstw.

²² Leibring używa określenia *lite fyrkantig*, które dosłownie oznacza ‘trochę kwadratowa’ (szw. *fyrkant* ‘kwadrat, czworokąt’), a metaforycznie odnosi się do czegoś ‘mało elastycznego, któremu brakuje niuansów’ (zob. SO).

wszystkie pozostałe onimy, które z punktu widzenia prawa nie są w żaden sposób regulowane, których nie da się przypisać do żadnej innej tradycyjnie definiowanej kategorii nazw i które z reguły nie są przekazywane w formie pisemnej (Leibring 2023: 16). Przykładami takich propriów mogą być indywidualne nazwy pojazdów, zabawek, maszyn w gospodarstwach domowych, które są używane przez małą grupę osób (np. rodzinę). Z drugiej strony, badaczka dostrzega możliwość włączenia do tej grupy także m.in. „sieci komputerowych, bibliotecznych systemów komputerowych oraz nazw intranetów firm i organów [państwowych], jednakże wtedy dochodzimy do nazw, które są również podawane na piśmie i których używa więcej osób” (Leibring 2023: 16). Dziwić może także niekonsekwencja K. Leibring odzwierciedlona w samej nazwie tej podkategorii. W poprzedniej publikacji (Leibring 2021) badaczka optowała za porzuceniem zbyt ogólnego jej zdaniem określenia *övriga namn*. Warto zatem zadać pytanie, dlaczego Szwedka zdecydowała się zbudować na jego podstawie określenie innej grupy nazw własnych. Można przypuszczać, że wynikało to z braku lepszego pomysłu na nazwanie jednej wspólnej grupy onimów niebędących nazwami osobowymi, zwierzęcymi oraz komercyjnymi.

6. Podsumowanie

Jak wynika z tego syntetycznego opracowania, chrematonimy są dostrzegane przez Skandynawów od początku lat 90. XX wieku. Nordyccy onomaści próbują dokonać nowego podziału klas nazewniczych, tak aby odpowiadał on potrzebom współczesnych nordyckich onomastykonów. Próby te zmierzają w kierunku wydzielenia kilku mniejszych grup onimów (m.in. nazw zwierząt i nazw firm i produktów), które miałyby być stawiane na równi z „klasycznymi” klasami nazw własnych, tj. antroponimami i toponimami. Skandynawowie nie prowadzą rozważań na temat ustalenia definicji chrematonimów czy też „pozostałych nazw własnych” (szw. *övriga namn*), jak mają w zwyczaju je nazywać. Zamiast tego koncentrują się na badaniach materiałowych wybranych grup chrematonimów, np. nazw koni, statków czy też broni.

Badacze z krajów skandynawskich zdają się nie dostrzegać osiągnięć onomastów z innych krajów, zwłaszcza z Europy Środkowo-Wschodniej, przez co nie korzystają z wypracowanego przez innych warsztatu metodologiczno-terminologicznego ani nie wchodzą z nim w polemikę. Ciekawe byłoby przecież dołączenie do dyskusji nad uniwersalną definicją chrematonimu z jednoczesnym uwzględnieniem innego punktu widzenia, wynikającego z różnych tradycji onomastycznych lub innego charakteru onomastykonu. Pytanie, na ile ta obojętność nordyckich badaczy względem pozostałych szkół onomastycznych jest wynikiem bariery językowej, a na ile skutkiem skoncentrowania się na nordyckim punkcie widzenia, pozostawiam otwarte.

Wykaz skrótów

- ang. – język angielski
niem. – język niemiecki
pol. – język polski
szw. – język szwedzki
wł. – język włoski

Literatura

- Aldrin E., 2019, *Båtnamn som sociolingvistisk resurs. En studie av svenska fritidsbåtgärens syn på namnvalet*, „Namn och bygd” 107, s. 83–107.
- Andersson T., 1997, *Rörelser inom onomastikonet*, w: M.H. Fremer, B.M. Blomqvist, G. Harling-Kranck, A.-M. Ivars, R.L. Pitkänen, M. Saari, P. Slotte (red.), *Ord och några visor tillägnade Kurt Zilliacus 21.7.1997*, Helsinki: Institutionen för nordiska språk.
- Bauer G., 1985, *Namenkunde des Deutschen*, Bern–Frankfurt am Main–New York: Peter Lang.
- Borowiak P., 2022, *O najbardziej poznańskiej grupie firmonimów*, w: M. Rutkiewicz-Hanczewska, J. Walkowiak (red.), *Wielkopolska nazwami opisana*, t. II, Poznań: Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”.
- Breza E., 1998, *Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chrematonimii)*, w: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, Warszawa–Kraków: Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN.
- Czopek-Kopciuch B., 2011, *Zachodnioeuropejskie poglądy na chrematonimie*, w: M. Bielik, J. Duma (red.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Den Danske Ordbog* (DDO), <https://ordnet.dk/ddo> (dostęp: 23.09.2023).
- Den Norske Akademis Ordbok* (NAOB), <https://naob.no/> (dostęp: 23.09.2023).
- Forsberg E., 2007, *Från Carl Grotérus Rak & Frisérsalong till Hairmony – en studie av Uppsalas frisörnamn*, w: E. Forsberg (red.), *Blandade namnstudier*, Uppsala: Uppsala universitet.
- Gałkowski A., 2011, *Chrematonimii w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Gałkowski A., 2018, *Definicja i zakres chrematonimii*, „Folia Onomastica Croatica” 27. <https://dx.doi.org/10.21857/mwo1vcz00y>
- Gustafsson L., 2021, *The Persuasive Function of Company Names: Examples from Four Different Business Sectors*, w: K. Leibring, L. Mattfolk, K. Neumüller, S. Nyström, E. Pihl (red.), *The Economy in Names: Values, Branding and Globalization: Proceedings of Names in the Economy 6 International Conference, Uppsala, 3–5 June 2019*, Uppsala: Institutet för språk och folkminnen.

- Jakus-Borkowa E., 2004, *Polskie nazewnictwo kosmiczne*, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Johannessen O.-J., 2008, *Skipsnavn i oljevirkomheten*, w: G. Kvaran, H.J. Ámundason, J. Hafsteinsdóttir, S. Sigmundsson (red.), *Norræn nöfn – nöfn á Norðurlöndum: hefðir og endurnýjun. Handlingar frá den fjortonde nordiska namnforskarkongressen i Borgarnes 11–14 augusti 2007*, Uppsala: NORNA-förlaget.
- Jóhannesson K., Karlsson H., Ralph B. (red.), 1994, *Övriga namn. Handlingar frá NORNA:s nittonde symposium i Göteborg 4–6 december 1991*, Uppsala: NORNA-förlaget.
- Karbø A., Kruken K., 1995, *Kva heitte hesten? – eit førebels oversyn over norske hestename*, „*Namn og nemne*” 12, s. 89–112.
- Kosyl C., 2001, *Chrematonimy*, w: J. Bartmiński (red.), *Encyklopedia kultury polskiej XX wieku. Współczesny język polski*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Lech-Kirstein D., 2011, *Kreacje nazewnicze w nazwach drinków*, w: M. Biolik, J. Duma (red.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Leibring K., 2013, *From Backmans Blommor to Hairstyle by Lena: The use of personal names in the names of small companies in Sweden*, w: R. Boerrigter, H. Nijboer (red.), *Names as Language and Capital: Proceedings Names in the Economy III*, Amsterdam: Meertens institute.
- Leibring K., 2015, *Namn på sällskapsdjur. Nya mönster och strukturer*, w: E. Aldrin, L. Gustafsson, M. Löfdahl, L. Wenner (red.), *Handlingar från NORNA:s 43:e symposium i Halmstad den 6–8 november 2013*, Uppsala: NORNA-förlaget.
- Leibring K., 2021, *Övriga namn*, w: S. Nyström (red.), *Namn och namnforskning: Ett levande läromedel om ortnamn, personnamn och andra namn*, Uppsala, <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1531251/FULLTEXT01.pdf> (dostęp: 28.09.2023).
- Leibring K., 2023, *Rörelser inom onomastikonet i det 21:a seklet*, w: W. Syrjäla, T. Ainiala, P. Gustavsson (red.), *Namn och gränser. Rapport från den sjuttonde nordiska namnforskarkongressen den 8–11 juni 2021*, Uppsala: NORNA-förlaget.
- Lista ICOS kluczowych terminów onomastycznych*, 2018, przeł. i oprac. A. Gałkowski, U. Bijak, Łódź-Kraków: Grupa Terminologiczna ICOS (International Council of Onomastic Sciences), <http://onomastyka.uni.lodz.pl/wp-content/uploads/2019/03/Lista-ICOSkluczowych-termin%C3%B3w-onomastycznych.pdf> (dostęp: 23.09.2023).
- Lista ICOS kluczowych terminów onomastycznych*, 2019, <https://icosweb.net/wp/wp-content/uploads/2019/05/ICOS-Terms-en.pdf> (dostęp: 23.09.2023).
- Lista ICOS kluczowych terminów onomastycznych*, 2021, przeł. i oprac. M. Wahlberg, K. Leibring, S. Nyström, Uppsala: Grupa Terminologiczna ICOS (International Council of Onomastic Sciences), https://icosweb.net/wp/wp-content/uploads/2021/12/Swedish_ICOS-Terms-sv.pdf (dostęp: 23.09.2023).

- Mały słownik szwedzko-polski, polsko-szwedzki*, 1983, red. L. Sikorski, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
- Mazur R., 2023, *O nazwach handlowych polskich miódów pitnych – między tradycją a nowoczesnością*, „LingVaria” 1(35). <https://doi.org/10.12797/LV.18.2023.35.17>
- Orseth D., 2018, *Om Aura, Patron, Revolution og tolkning av navn på travhester*, „Namn og Nemne” 35, s. 55–76.
- Pamp B., 1994, *Övriga namn och andra. Ett försök till gruppering av egennamnen*, w: K. Jóhannesson, H. Karlsson, B. Ralph (red.), *Övriga namn. Handlingar från NORNA:s nittonde symposium i Göteborg 4–6 december 1991*, Uppsala: NORNA-förlaget.
- Rutkiewicz-Hanczewska M., 2021, *Polskie i ukraińskie nazwy producentów stodyczy i ich wyrobów w ujęciu kontrastywnym*, „Onomastica” LXV. <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.65.2.17>
- Sigmundsson S., 1997, *Isländska namn på båtar*, w: M.H. Fremer, B.M. Blomqvist, G. Harling-Kranck, A.-M. Ivars, R.L. Pitkänen, M. Saari, P. Slotte (red.), *Ord och några visor tillägnade Kurt Zilliacus 21.7.1997*, Helsinki: Institutionen för nordiska språk.
- Svensk ordbok* (SO), <https://svenska.se/> (dostęp: 29.09.2023).
- Svenska Akademiens Ordböcker* (SAO), <https://svenska.se/> (dostęp: 23.09.2023).
- Walczak B., 2015, *Chrematonimia – najbardziej dziś dynamiczna kategoria nazewnicza*, w: P. Stalmaszczyk (red.), *Amor verborum nos unit. Studia poświęcone pamięci Profesora Sławomira Gali*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/7969-878-3.16>
- <https://www.norna.org/nya-publikationer> (dostęp: 6.12.2023).